Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

15. juuni 2017 *

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 78/660/EMÜ — Teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruanded — Õige ja erapooletu ülevaate põhimõte — Ettevaatliku hindamise põhimõte — Aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing, kes kajastab optsiooni võõrandamise hinna raamatupidamises majandusaastal, mille ajal optsioon realiseeritakse, või optsiooni kehtivusaja lõpus

Liidetud kohtuasjades C-444/16 ja C-445/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour d'appel de Mons'i (Monsi apellatsioonikohus, Belgia) 3. augusti 2016. aasta otsustega esitatud eelotsusetaotlused, mis saabusid Euroopa Kohtusse 8. augustil 2016, menetlustes

Immo Chiaradia SPRL (C-444/16),

Docteur De Bruyne SPRL (C-445/16)

versus

Belgia riik,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president E. Juhász, kohtunikud C. Vajda (ettekandja) ja K. Jürimäe,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Immo Chiaradia SPRL ja Docteur De Bruyne SPRL, esindaja: advokaat J.-J. Vandenbroucke,

— Euroopa Komisjon, esindajad: H. Støvlbæk ja N. Gossement,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad seda, kuidas tõlgendada nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljandat direktiivi 78/660/EMÜ, mis põhineb [ELTL artikli 50 lõike 2 punktil g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid (EÜT 1978, L 222, lk 11; ELT eriväljaanne 17/01, lk 21), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/51/EÜ (ELT 2003, L 178, lk 16; ELT eriväljaanne 17/01, lk 273) (edaspidi „direktiiv 78/660“).

2 Eelotsusetaotlused on esitatud esiteks Immo Chiaradia SPRL ja Belgia riigi ning teiseks Docteur De Bruyne SPRL-i ja Belgia riigi vaheliste vaidluste raames äriühingu tulumaksu üle, mida põhikohtuasja kaebajad pidid maksma vastavalt 2006. ja 2008. maksustamisaasta eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 78/660 põhjendus 3 on sõnastatud järgmiselt:

„[…] on vaja kehtestada ühenduses võrdväärsed miinimumnõuded finantsteabe suhtes, mille konkureerivad äriühingud peaksid avaldama.“

4 Direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 3 kohaselt:

„Raamatupidamise aastaaruanne peab andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta.“

5 Direktiivi 78/660 artikli 20 lõikes 1 on ette nähtud:

„Eraldised on ette nähtud, et katta kohustusi, mille laad on selgelt määratletud ning mis bilansipäeval on tõenäolised või kindlad, kuid mille summa või tekkimiskuupäev on ebakindel.“

6 Direktiivi 78/660 artikli 31 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et raamatupidamise aastaaruandes näidatud kirjeid hinnatakse kooskõlas järgmiste üldpõhimõtetega:

[…]

c) hinnata tuleb ettevaatlikult, eriti:
   aa) hõlmata võib üksnes kasumi bilansipäeva seisuga;
   bb) arvesse tuleb võtta kõiki prognoositavaid kohustusi, mis on tekkinud vaadeldava või eelnenud aruandeaasta jooksul, isegi kui sellised kohustused ilmnevad alles bilansipäeva ja bilansi koostamise päeva vahel;
   cc) arvesse tuleb võtta kogu amortisatsiooni, olenemata sellest, kas aruandeaasta tulemus on kahjum või kasum;

d) arvesse tuleb võtta tulu ja kulusid, mis on seotud vaadeldava aruandeaastaga, hoolimata sellise tulu või kulu saamise või maksmise kuupäevast;

e) aktiva- ja passivakirjete osi tuleb hinnata eraldi;

[…]“

Belgia õigus

7 Põhikohtuasjadele kohaldatavas redaktsioonis 26. märtsi 1999. aasta seaduse 1998. aasta tööhõive tegevuskava ja mitmesuguste sätete kohta (loi relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des diverses dispositions) (*Moniteur belge*, 1.4.1999, lk 10904) (edaspidi „26. märtsi 1999. aasta seadus") artiklis 41 on sätestatud:

„Käesoleva alajaotuse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

1° äriühing: juriidilise isiku staatusega Belgia või välisriigi äriühing;

2° aktsia: äriühingu aktsia, osa või kasumiosa;

3° optsioon: õigus äriühingu kapitali suurendamise korral osta või märkida teatava ajavahemiku jooksul teatud arv aktsiaid kindlaks määratud või kindlaks määratava hinnaga;

[…]

5° börs: reguleeritud turg või regulaarselt tegutsev avatud turg."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 Kohtuasjas C-444/16 esitatud eelotsusetaotlusest nähtub, et 11. veebruaril 2002 väljastas Immo Chiaradia 26. märtsi 1999. aasta seaduse raames oma tegevjuhile tasulise aktsiaoptsiooni ühe teise ettevõtja 2360 aktsia kohta. Optsiooni hind oli 12 942 eurot ja vastas selles seaduses kindlaks määratud erisoodustuse summale ehk 20% väärtpaberite väärtusest, mis ulatus 64 709,36 euroni.

9 26. augustil 2005 väljastas Immo Chiaradia 26. märtsi 1999. aasta seaduse raames oma tegevjuhile teise tasulise aktsiaoptsiooni ühe teise ettevõtja 18 423 aktsia kohta. Optsiooni hind oli 9996,35 eurot ja vastas selles seaduses kindlaks määratud erisoodustuse summale ehk 20% väärtpaberite väärtusest, mis ulatus 49 981,77 euroni.

10 Optsioonide hind kirjendati Immo Chiaradia viitvõlgade ja ettemakstud tulu kontol ning seda ei kantud seega tuluna kasumiaruandesse.

11 Immo Chiaradia tegevjuht realiseeris oma teise optsiooni osaliselt 2006. majandusaastal, mille kohta Immo Chiaradia deklareeris kahjumit 3265 eurot.

12 13. novembril 2008 saatis maksuhaldur Immo Chiaradiale maksusumma parandamise teate, milles ta teatas oma kavatsusest maksustada viivitamatult 2006. maksustamisaastal optsioonide hinnad varjatud reservina summas 22 708,35 eurot.

13 Vaatamata Immo Chiaradia vastuväitele saatis maksuhaldur talle maksuotsuse, kinnitades oma kavatsust maksustada passiva ülehindamise tõttu optsiooni eest tegevjuhi makstud hinda, mis oli maksuhalduri hinnangul erisoodustus, mis tuli kirjendada 2006. majandusaasta tuludesse, mille bilansipäev oli 31. detsember 2005. Maksuhaldur määras seetõttu 23. detsembril 2008 Immo Chiaradiale lisamakse 2006. majandusaasta eest.

14 Vaie, mille Immo Chiaradia esitas selle maksuotsuse peale 14. jaanuaril 2009, jäeti rahuldamata maksuhalduri 24. mai 2012. aasta otsusega.

15 Immo Chiaradia esitas Tribunal de première instance du Hainaut, division de Mons'ile (Hainaut' esimese astme kohus, Monsi osakond, Belgia) 6. augustil 2012 kaebuse, milles palus vaidlusalune maksuotsus tühistada; kohus jättis selle kaebuse 3. aprilli 2014. aasta otsusega rahuldamata.

16 Immo Chiaradia esitas selle otsuse peale 30. juunil 2014 Cour d'appel de Mons'ile (Monsi apellatsioonikohus) apellatsioonkaebuse. Kaebuses palus ta vaidlusalune maksuotsus tühistada põhjusel, et ükski õigusnorm ei näe ette asjaomase optsiooni raamatupidamises kajastamise korda või selle maksustamise korda. Ta väidab, et ta kirjendas tehingu kooskõlas raamatupidamisstandardite komisjoni teatega 167/1, kui ta otsustas seda teha nii, et optsiooni emitendi saadud hind on tasu riski eest, mille võtab emitent optsiooni kogu kehtivusaja jooksul ning et alles optsiooni kehtivuse lõppemisel on see hind majanduslikult välja teenitud ja tuleb kasumis kirjendada.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et ta on mitmes oma otsuses asunud seisukohale, et maksuhaldur ei saa optsiooni hinda varjatud reservina maksustada. Oma otsustes on ta märkinud, et kui maksuõigusnormides ei ole sõnaselget erandit, määratakse maksustatav tulu kindlaks raamatupidamiseeskirjade alusel. Seejärel analüüsis ta raamatupidamisstandardite komisjoni kolme teadet, sealhulgas teadet 167/1.

18 Nimetatud kohtuotsustes märkis eelotsusetaotluse esitanud kohus, et emiteeritud optsiooni eest saadud hinna raamatupidamises käsitlemiseks on teates 167/1 välja pakutud kaks lähenemisviisi. Esimese lähenemisviisi kohaselt kajastatakse optsiooni hind tulemis kohe. Teise lähenemisviisi kohaselt käsitatakse seda hinda kuni optsiooni kehtivusaja lõpuni edasilükkunud tuluna ning seega kajastatakse raamatupidamises edasikantava tuluna. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et teine lähenemisviis on põhjendatud, märkides veel, et ettevaatliku hindamise põhimõttest lähtudes eelistas raamatupidamisstandardite komisjoni seda lähenemisviisi.

19 Belgia riik kahtleb teise lähenemisviisi kooskõlas direktiiviga 78/660. Tal on kahtlusi nimelt küsimuses, kas direktiiviga on kooskõlas, et äriühing võib optsiooni hinna kajastada raamatupidamises tuluna sellel majandusaastal, mille ajal nimetatud optsiooni kasutati, või optsiooni kehtivusaja lõpus, et võtta arvesse riski, mille optsiooni emitent võtab tulenevalt kohustusevõtust, mitte aga majandusaastal, mille ajal optsiooni võõrandamise tehing tehti ja selle eest hind lõplikult saadi, nii et optsiooni emitendi võetud riski hinnatakse raamatupidamises eraldi eraldise kajastamisega.

20 Kohtuasjas C-445/16 esitatud eelotsusetaotlusest nähtub, et 12. detsembri 2006. aasta kokkuleppe kohaselt väljastas Docteur De Bruyne 26. märtsi 1999. aasta seaduse raames oma tegevjuhile tasulise aktsiaoptsiooni ühe teise ettevõtja 540 aktsia kohta. Optsiooni hind oli 12 550,68 eurot ja vastas selles seaduses kindlaks määratud erisoodustuse summale ehk 20% väärtpaberite väärtusest, mis ulatus 62 753,40 euroni.

21 Optsiooni hind kirjendati Docteur De Bruyne'i viitvõlgade ja ettemakstud tulu kontol ning seda ei kantud seega tuluna kasumiaruandesse.

22 16. novembril 2009 saatis maksuhaldur Docteur De Bruyne'ile maksusumma parandamise teate, milles ta teatas, et optsiooni hind 12 550,68 eurot kujutab 2008. majandusaasta puhul selle äriühingu lõplikku tulu ja niisuguse tuluna tuleb see kirjendada 2007. majandusaasta tulukontol.

23 Vaatamata Docteur De Bruyne'i vastuväidetele saatis maksuhaldur talle 21. detsembril 2009 maksuotsuse, kinnitades oma kavatsust maksustada optsiooni hinda, mis oli maksuhalduri hinnangul erisoodustus, mis tuli kirjendada 2008. majandusaasta tuludes, mille bilansipäev oli 31. detsember 2007. Maksuhaldur määras seetõttu 14. jaanuaril 2010 Docteur De Bruyne'ile lisamakse 2008. maksustamisaasta eest.

24 Selle maksuotsuse peale Docteur De Bruyne'i 5. märtsil 2010 esitatud vaie jäeti rahuldamata maksuhalduri 26. aprilli 2012. aasta otsusega.

25 Docteur De Bruyne esitas 18. juulil 2012 Tribunal de première instance du Hainaut, division de Mons'ile (Hainaut' esimese astme kohus, Monsi osakond) kaebuse, milles palus vaidlusalune maksuotsus tühistada; kohus jättis kaebuse 8. mai 2014. aasta otsusega rahuldamata.

26 Docteur De Bruyne esitas selle kohtuotsuse peale 4. juulil 2014 Cour d'appel de Mons'ile (Monsi apellatsioonikohus) apellatsioonkaebuse.

27 Neil asjaoludel otsustas Cour d'appel de Mons (Monsi apellatsioonikohus) mõlemas kohtuasjas sarnastel põhjustel menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse, mis on mõlemas kohtuasjas identne:

„Kas [direktiivis 78/660] ette nähtud bilansi koostamise eeskirjadega, mis näevad ette, et:

— raamatupidamise aastaaruanne peab andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta (direktiivi 78/660 artikli 2 lõige 3);

— eraldised kohustusteks ja kuludeks on ette nähtud, et katta kahju või võlgu, mille laad on selgelt määratletud ning mis bilansipäeval on tõenäolised või kindlad, kuid mille summa või tekkimiskuupäev on ebakindel (direktiivi 78/660 artikli 20 lõige 1);

— hinnata tuleb ettevaatlikult, eriti:

  — hõlmata võib üksnes kasumi bilansipäeva seisuga;

  — arvesse tuleb võtta kõiki prognoositavaid kohustusi ja võimalikku kahju, mis on tekkinud vaadeldava või eelnenud aruandeaasta jooksul, isegi kui sellised kohustused või kahju ilmnevad alles bilansipäeva ja bilansi koostamise päeva vahel [direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punkti c alapunktid aa ja bb];

— arvesse tuleb võtta tulu ja kulusid, mis on seotud vaadeldava aruandeaastaga, hoolimata sellise tulu või kulu saamise või maksmise kuupäevast [direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punkt d];

— aktiva- ja passivakirjete osi tuleb hinnata eraldi [direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punkt e];

on kooskõlas see, et aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing võib, selleks et võtta arvesse riski, mille võttis optsiooni emitent kohustuse võtmisega, nimetatud optsiooni võõrandamise hinna raamatupidamises tuluna kajastada sellel majandusaastal, mille ajal nimetatud optsioon realiseeritakse, või selle optsiooni kehtivusaja lõpus, [mitte aga] majandusaastal, mille ajal optsiooni võõrandamise tehing tehti ja selle eest hind lõplikult saadi, nii et optsiooni emitendi võetud riski hinnatakse raamatupidamises eraldi eraldise kajastamisega?“

28 Euroopa Kohtu presidendi 13. septembri 2016. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-444/16 ja C-445/16 kohtuotsuse tegemiseks.

Eelotsuse küsimuse analüüs

Vastuvõetavus

29 Eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse küsimuse tõstatasid nii põhikohtuasja kaebajad kui ka Euroopa Komisjon.

30 Esiteks märgib komisjon, et põhikohtuasja vaidlus on maksuvaidlus. Eelotsuse küsimus aga puudutab teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid käsitleva direktiivi 78/660 tõlgendamist.

31 Direktiiviga 78/660 ei määrata tõepoolest kindlaks tingimusi, mille korral võivad või peavad äriühingute raamatupidamise aastaaruanded olema aluseks liikmesriikide maksuhaldurite poolt selliste maksude baasi ja summa kindlaksmääramisel nagu põhikohtuasjas kõne all olev äriühingu tulumaks (vt selle kohta kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 28).

32 Sellest aga ei saa järeldada, et eelotsuse küsimus on vastuvõetamatu. Tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast keelduda üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (kohtuotsus, 17.3.2016, Aspiro, C-40/15, EU:C:2016:172, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Sellega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba tunnistanud, et liikmesriigid võivad äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid kasutada maksustamisel lähtealusena (vt selle kohta kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika). Eelotsusetaotlustest aga nähtub, et Belgia õiguses määratakse maksuõigusnormides sõnaselge erandi puudumisel maksustatav tulu kindlaks raamatupidamiseeskirjade alusel, ja et asjasse puutuvates Belgia õigusnormides ei ole ühtegi sätet optsioonihinna raamatupidamises kajastamise meetodi kohta.

34 Neil asjaoludel ei ole ilmselge, et liidu õiguse taotletud tõlgendus ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasjade faktiliste asjaolude või esemega.

35 Teiseks soovivad põhikohtuasja kaebajad sisuliselt teada, kas Belgia riik saab põhikohtuasjades tulemuslikult tugineda direktiivile 78/660, kuna nende hinnangul ei ole seda direktiivi konkreetselt Belgia õigusesse üle võetud.

36 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi põhikohtuasjades arutlusel olevates siseriiklikes õigusnormides ei ole direktiivi 78/660 sätteid sõna-sõnalt korratud, ei ole vaidlust selles, et äriühingute raamatupidamise aastaaruanded koostatakse kooskõlas selle direktiivi eseme, põhimõtete ja sätetega, mistõttu on selle direktiivi sätetele Euroopa Kohtu antud tõlgendus põhikohtuasja lahendamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt siduv (vt analoogia alusel kohtuotsus, 7.1.2003, BIAO, C-306/99, EU:C:2003:3, punktid 92 ja 93). Lisaks on Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt sellistel asjaoludel eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne tõlgendada siseriiklikku õigust, arvestades võimalikult suures ulatuses liidu õigust, käesoleval juhul direktiivi 78/660 (vt analoogia alusel kohtuotsus, 17.3.2016, Aspiro, C-40/15, EU:C:2016:172, punkt 18).

37 Järelikult tuleb eelotsuse küsimus tunnistada vastuvõetavaks.

Sisulised küsimused

38 Oma küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas nimelt direktiivi 78/660 artikli 2 lõikes 3 nimetatud õige ja õiglase ülevaate põhimõtet ja artikli 31 lõike 1 punktis c viidatud ettevaatliku hindamise põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus raamatupidamises kajastamise meetod, mille kohaselt aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing kajastab tuluna selle optsiooni võõrandamise hinna majandusaastal, mille ajal optsioon realiseeriti, või optsiooni kehtivusaja lõpus.

39 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et direktiivi 78/660 põhjenduse 3 kohaselt on direktiivi eesmärk üksnes kehtestada miinimumnõuded finantsteabe suhtes, mis tuleks avaldada (kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, on õige ja õiglase ülevaate põhimõtte järgimine direktiivi 78/660 esmane eesmärk. Selle, direktiivi artikli 2 lõikes 3 sisalduva põhimõtte kohaselt peavad raamatupidamise aastaaruanded andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta (vt selle kohta kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Euroopa Kohus on seda põhimõtet tõlgendanud paindlikult, asudes seisukohale, et selle kohaselt on esiteks nõutud, et aruanded kajastavad tegevusi ja tehinguid, mida need peavad kirjeldama, ning teiseks, et raamatupidamisandmed esitatakse kolmandate isikute teabevajaduste rahuldamiseks kõige tulemuslikumaks ja kohasemaks peetavas vormis, kahjustamata asjasse puutuva äriühingu huve (kohtuotsus, 14.9.1999, DE + ES Bauunternehmung, C-275/97, EU:C:1999:406, punkt 27).

42 Euroopa Kohus on juba täpsustanud, et õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte kohaldamisel tuleb võimalikult suures ulatuses lähtuda direktiivi 78/660 artiklis 31 sisalduvatest üldpõhimõtetest, mille hulgas direktiivi artikli 31 lõike 1 punktis c sätestatud ettevaatliku hindamise põhimõte on erilise tähtsusega (kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punkti c sätete kohaselt, milles nähakse ette ettevaatliku hindamise põhimõte, võimaldab kõikide asjaomase majandusaastaga reaalselt seotud tegurite – kasum, kohustused, tulu, riskid ja kahjum – arvessevõtmine tagada õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte järgimise (kohtuotsus, 3.10.2013, GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Selliste aktsiaoptsioonide puhul, nagu on vaatluse all põhikohtuasjades, ei sisalda kõnealune direktiiv mingit konkreetset teavet meetodi kohta, mille alusel tuleb nende optsioonide hind raamatupidamises kajastada. Nagu komisjon Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades märkis, on seega paratamatult olemas erinevaid direktiiviga 78/660 kooskõlas olevaid raamatupidamises kajastamise meetodeid, tingimusel et need järgivad selle direktiiviga kehtestatud üldpõhimõtteid.

45 Selle kohta tuleb meenutada, et Euroopa Kohtule esitatud toimikust ei nähtu, et nende põhimõtetega ei ole kooskõlas selline raamatupidamises kajastamise meetod, nagu on vaatluse all põhikohtuasjades ja mille kohaselt aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing võib kajastada tuluna selle optsiooni võõrandamise hinna majandusaastal, mille ajal optsiooni realiseeriti, või optsiooni kehtivusaja lõpus.

46 Esiteks ei ole ettevaatliku hindamispõhimõttega vastuolus, kui aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing kajastab optsiooni võõrandamise hinna tuluna alles pärast optsiooni realiseerimist või selle kehtivusaja lõppu. Nimelt nähtub eelotsusetaotlustest, et see hind kujutab endast tasu riski eest, mille emitendist äriühing võtab endale optsiooni kehtivusaja jooksul. Ettevaatliku hindamise põhimõtte seisukohalt on seega põhjendatud kirjendada see hind raamatupidamises tuluna alles siis, kui lõplikult on võimalik kindlaks teha, kas see risk, millega see on tihedalt seotud, realiseerus või mitte.

47 Nagu väidavad põhikohtuasja kaebajad Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades, ei saa teisalt välistada, et kui optsiooni võõrandamise hind on raamatupidamises kajastatud tuluna optsiooni emiteerimise majandusaastal ja enne optsiooni realiseerimist, või olenevalt olukorrast enne optsiooni kehtivusaja lõppu, esineb optsiooniemissioonile järgnevatel majandusaastatel emitendist äriühingu raamatupidamises suurem risk kui juhul, kui see kajastatakse raamatupidamises majandusaastal, mil optsioon realiseeritakse, või kui optsiooni kehtivusaeg lõppeb. Nimelt võib optsiooni aluseks olevate väärtpaberite kursi võimaliku tõusu tõttu tekkivat ohtu tegelikult maandada optsiooni võõrandamise hinnaga, mis on tasu selle riski eest. Neid asjaolusid arvestades ei ole selline raamatupidamises kajastamise meetod, nagu on vaatluse all põhikohtuasjades, vastuolus õige ja õiglase ülevaate põhimõttega.

48 Tuleb lisada, et kuigi eelotsuse küsimuses viidatakse direktiivi 78/660 artiklile 20, ei ole see artikkel asjakohane, et vastata küsimusele, mis puudutab sisuliselt optsiooni hinna kajastamist raamatupidamises, mitte tõenäolise või kindla kahjumi või võlgade katteks ette nähtud eraldiste raamatupidamises kajastamist.

49 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 78/660 artikli 2 lõikes 3 nimetatud õige ja õiglase ülevaate põhimõtet ja artikli 31 lõike 1 punktis c nimetatud ettevaatliku hindamise põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus raamatupidamises kajastamise meetod, mille kohaselt aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing kajastab optsiooni võõrandamise hinna tuluna majandusaastal, mille ajal optsiooni realiseeriti, või optsiooni kehtivusaja lõpus.

Kohtukulud

50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Nõukogu 25. juuli 1978. aasta direktiivi 78/660/EMÜ, mis põhineb [ELTL artikli 50 lõike 2 punktil g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid, ning mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/51/EÜ, artikli 2 lõikes 3 nimetatud õige ja õiglase ülevaate põhimõtet ja artikli 31 lõike 1 punktis c nimetatud ettevaatliku hindamise põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus raamatupidamises kajastamise meetod, mille kohaselt aktsiaoptsiooni emiteerinud äriühing kajastab optsiooni võõrandamise hinna tuluna majandusaastal, mille ajal optsioon realiseeriti, või optsiooni kehtivusaja lõpus.

Allkirjad